

GEMİADAMLARININ SAĞLIĞININ KORUNMASI VE TIBBİ BAKIMINA İLİŞKİN 164 SAYILI SÖZLEŞME

ILO Kabul Tarihi: 24 Eylül 1982

Kanun Tarih ve Sayısı: 15.7.2003 / 4945 www.bilgit.com

Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulunun daveti üzerine, 24 Eylül 1982 tarihinde Cenevre'de yaptığı Yirmidördüncü oturumunda;

Oturum gündeminin dördüncü maddesinde yer alan, 1946 tarihli Tıbbi Muayene (gemi adamları) Sözleşmesi, 1949 tarihli Mürettebatın Barındırılması Sözleşmesi (revize), 1920 tarihli Mürettebatın Barındırılması (ilave hükümler) Sözleşmesi, 1958 tarihli Kazaların Önlenmesi (gemi adamları) sözleşme ve Tavsiyesini ve gemiler de olası hastalık ve kaza durumlarında tıbbi yardım eğitimine ilişkin 1982 tarihli Gemiadamları için Eğitim, Sertifika ve İzleme Standartları ile ilgili Uluslararası Sözleşme Hükümlerini not ederek, Uluslararası Denizcilik Organizasyonu ve Dünya Sağlık Teşkilatı ile İşbirliğine giderek aşağıdaki standartları yakalamak amacıyla Gemiadamlarının sağlıklarının korunması ve tıbbi bakımlarına ilişkin bazı önerilerin kabulüne karar vererek;

Bu önerilerin bir uluslararası sözleşme şeklini alması gerektiğine hükmederek,

Sağlığın Korunması ve Tıbbi Bakım (gemi adamları) Sözleşmesi, 1982 olarak adlandırılacak olan aşağıdaki sözleşmeyi bindokuzyüzyetmişyedi yılı Ekim ayının sekizinci gününde kabul etmiştir.

Madde 1

Bu Sözleşme; yürürlükte bulunan ülkeye kayıtlı, genellikle ticari deniz seferi ile iştigal eden ve deniz aşırı seferler yapan, mülkiyeti özel veya kamuya ait olan bütün gemilere uygulanır.

Yetkili merci, bu Sözleşmenin hükümlerini, balıkçı gemisi sahipleri ve balıkçıları temsil etme yetkisini haiz örgütlere danışarak, uygulanabilir olduğuna hükmedildiği kadarıyla, ticari deniz balıkçılığına da uygular.

Bir geminin, bu Sözleşme bağlamında, deniz nakliyatçılığıyla mı yoksa deniz balıkçılığıyla mı iştigal ettiğine dair bir tereddüt hasıl olduğunda, söz konusu belirsizlik gemi sahipleri, gemi adamları ve balıkçıların ilgili örgütleriyle istişare edildikten sonra yetkili merci tarafından giderilir.

Bu Sözleşme bağlamında "gemi adamı"; bu Sözleşmenin hükümlerinin geçerli olduğu deniz aşırı sefer yapan gemilerde her hangi bir sıfatla istihdam edilen kişiyi ifade eder.

Madde 2

Bu Sözleşmenin yürürlüğe konması ulusal mevzuat, toplu sözleşmeler, işyeri yönetmelikleri, hakem kararları, mahkeme kararları veya ulusal koşullara uygun diğer vasıtalarla sağlanır.

Madde 3

Her üye ülke; gemi sahiplerini, sağlık ve temizlik bakımından gemilerini uygun durumda bulundurmalarından sorumlu tutar.

Madde 4

Her üye; gemi adamlarına, gemilerde koruyucu sağlık ve tıbbi bakım olanakları sağlayan önlemlerin alınmasını temin eder. Alınan bu önlemler;

Hem gemide yapılan işlere özgü özel koşullar hem de mesleki koruyucu sağlığa ilişkin ve gemi adamlığı mesleğine has tıbbi bakım ile ilgili genel koşulların sağlanmasını temin eder.

Karadaki işçiler için genellikle elde edilebilir olanla mümkün olduğunca benzer koruyucu sağlık olanakları ve tıbbi bakımı gemi adamlarına da sağlamayı hedefler.

Elverir hallerde, gemiadamlarının uğrak limanlarında gecikmeksizin doktora gitme hakkını garanti altına alır.

Gemiadamına, gemideki görevini sürdürürken, ulusal mevzuata uygun bir şekilde ücretsiz koruyucu sağlık olanakları ve tıbbi bakım sağlanmasını temin eder.

Hasta veya yaralı gemiadamlarının tedavisi ile sınırlı tutulmaz önleyici nitelikte önlemleri de içerir ve gemiadamlarının, aralarında sağlıksız bir durumun baş göstermesini önlemek üzere kendi üzerlerine düşeni yerine getirebilmeleri için sağlık eğitimi ve tanıtım programlarının geliştirilmesine özel önem verir.

Madde 5

Bu Sözleşmenin kapsamında olan gemiler bir ecza dolabı bulundurmakla yükümlüdürler

Ecza dolabında bulundurulması gerekenler ve gemideki tıbbi ekipman, geminin tipi, gemide bulunan insan sayısı ile seferin niteliği, varış yeri ve süresi göz önünde tutularak yetkili merci tarafından belirlenir.

Ecza dolabının muhtevası ve gemide bulundurulacak tıbbi ekipmanla ilgili ulusal mevzuata ait hükümler kabul edilir ya da gözden geçirilirken yetkili merci; hem tıp alanındaki ilerlemeler hem kabul görmüş tedavi yöntemlerinde meydana gelen gelişmeler hem de Dünya Sağlık Teşkilatı tarafından bastırılan Gemiler için Uluslararası Tıp Rehberi ve Temel İlaç Listesi isimli yayınların en son basımları gibi bu alandaki uluslararası başvuru kaynaklarını göz önünde tutar.

Ecza dolabı ile muhtevası ve geminin tıbbi ekipmanı layıkıyla idame ettirilir ve yetkili merciin görevlendireceği sorumlu kişiler tarafından 12 ayı aşmayacak düzenli aralıklarla denetlenir, bütün ilaçların son kullanım tarihleri ile muhafaza koşullarının kontrol edilmesi temin edilir.

Yetkili merci ecza dolabında bulunan malzemenin; bir listesinin hazırlanmasını, ilaçların özel adlarıyla birlikte genel olarak bilinen isimlerinin, son kullanma tarihlerinin, muhafaza şartlarının etiketlerinde belirtilmesini ve ülkesinde kullanılan tıp rehberi ile uyumlu olmasını temin eder.

Yetkili merci tehlikeli madde olarak tasnif edilen ancak Uluslararası Deniz Taşımacılığı Örgütü tarafından yayınlanan Tehlikeli Maddelerin Yol Açtığı Kazalar İçin Tıbbi İlk Yardım Rehberi'nin en son basımında yer verilmemiş olan yük söz konusu olduğunda, bu maddenin niteliği, yol açacağı tehlikelerle ilgili gerekli bilgi ile gerekli kişisel korunma aygıtları, uygun tıbbi prosedürler ve söz konusu maddeye özgü antidotların gemi kaptanı, gemi adamları ve diğer ilgili kişilerin kullanımına hazır olmasını temin eder. Böylece özgül antidotlar ve kişisel korunma aygıtları tehlikeli madde niteliğini haiz yüklerin taşındığı zamanlarda gemide bulundurulur.

Yetkili bir tıp personeli tarafından gemiadamı için reçetelendirilen bir ilacın gemide bulunmadığı ve acil ihtiyaç hasıl olduğu zaman, gemi sahibi bu ilacı en kısa zamanda getirtmek için gereken her türlü imkana başvurur.

Madde 6

Bu Sözleşmenin uygulanma kapsamında olan her gemi yetkili merci tarafından onaylanıp kabul edilen Gemi Tıp Kılavuzu bulundurmakla yükümlüdür.

Söz konusu tıp kılavuzu, ecza dolabında bulunan tıbbi malzemenin nasıl kullanılacağına ilişkin izahını yapar ve mesleği doktorluk olmayan bir kişinin, radyo veya uydu aracılığıyla tıbbi yönlendirme olmaksızın gemideki hasta veya yaralı bir kimsenin bakımını yapabilmesi göz önünde tutularak tasarlanır.

Ülkesinde kullanılacak bir Gemi Tıp Kılavuzu, ittihaz edilir (kararlaştırılır) veya varolan gözden geçirilirken yetkili merci Gemiler için Uluslararası Tıp Rehberi ve Tehlikeli Maddelerin Yol Açtığı Kazalar

İçin Tıbbi İlk Yardım Rehberi'nin en yeni basımları da dahil olmak üzere bu alandaki uluslararası tavsiyeleri dikkate alır.

Madde 7

Yetkili merci amacına uygun olarak tasarlanıp kotarılmış bir sistem vasıtasıyla uzman önerileri de dahil sefer halindeki gemilere radyo veya uydu aracılığıyla tıbbi danışma yardımının gece ve gündüz kesintisiz olarak kullanıma hazır tutulmasını temin eder.

Radyo ve uydu aracılığıyla gemi ve kıyı arasında süre giden tıbbi haberleşme de dahil bu tür bir tıbbi danışma yardımı kayıtlı oldukları ülkeye bakılmaksızın her gemi için ücretsiz olarak kullanıma açıktır.

Radyo ve uydu aracılığıyla tıbbi danışma yardımına açık olanların optimum kullanımı maksadıyla;

Bu Sözleşmenin kapsamında olan ve radyo tesisatı ile teçhiz edilmiş bütün gemiler tıbbi danışma yardımı alabilecekleri radyo istasyonlarının tam bir listesini hazır bulundururlar.

Bu Sözleşmenin kapsamında olan ve uydu iletişim sistemi ile teçhiz edilmiş bütün gemiler tıbbi danışma yardımı alabilecekleri kıyıdaki yer istasyonlarının tam bir listesini hazır bulundururlar.

Listelerin güncelliği muhafaza edilir ve geminin iletişim işlerinden sorumlu olan kimsenin vesayetine verilir.

Tavsiyede bulunacak doktorun ne tür bir bilgiye ihtiyaç duyduğunu ve gönderilen tavsiyeyi anlayabilmeleri için radyo veya uydu aracılığıyla tıbbi tavsiye talebinde bulunacak gemiadamlarına Gemi Tıp Kılavuzu ile Uluslararası Deniz Taşımacılığı Örgütü tarafından yayınlanan Uluslararası İşaret Kodları'nın en son basımının tıp ile ilgili sinyaller bölümü öğretilir.

Yetkili merci bu madde uyarınca tıbbi görüş bildirecek doktorların gerekli eğitimi almış olmaları ve gemi şartları hakkında bilgi sahibi olmalarını temin eder.

Madde 8

Bu Sözleşme kapsamında, içinde 100'den fazla gemiadamı bulunduran ve genellikle süresi üç günü aşan uluslararası seferlere çıkan gemiler mürettebatının tıbbi bakımdan sorumlu üyesi olarak bir tıp doktoru bulundurur.

Hangi gemilerin mürettebata dahil bir tıp doktoru bulunduracağını, diğer unsurların yanı sıra seferin süresi, niteliği ve içinde bulunulacak şartlar ile gemideki gemiadamlarının miktarını dikkate alarak yetkili merci belirler.

Madde 9

Bu Sözleşme kapsamında olan ancak bir doktoru olmayan bütün gemiler mürettebat dahil olmak üzere, devamlı işlerinin bir parçasını teşkil edecek şekilde tıbbi bakımdan ve ilaçların kullanımından sorumlu belirli kişileri gemide bulundurur.

Doktor olmayan ancak tıbbi bakımdan sorumlu kişiler tıbbi beceri alanında yetkili merci tarafından onaylı teorik ve uygulamalı bir eğitim kursunu tatminkar bir düzeyde tamamlamış olurlar. Bu kurslar;

1600 groston dan küçük ve genellikle sekiz saat zarfında vasıflı tıbbi bakım ve olanaklara ulaşabilecek gemilerde, böyle istihdam edilen kişileri, bir gemide karşılaşılabilecek hastalık ve yaralanmalara etkin bir şekilde derhal müdahale edebilecek ve radyo veya uydu aracılığıyla alınacak tıbbi danışma yardımını uygulayabilecek şekilde eğiten temel eğitimden oluşur.

Diğer bütün gemiler için daha ileri düzeyde, ilgili kişinin sefer halindeki bir gemiye gönderilen eşgüdümlü tıbbi yardım programlarına etkin bir şekilde katılımını mümkün kılacak, hasta veya yaralı kişiye denizde kalındığı süre boyunca tatminkar bir tıbbi bakım verilebilmesini sağlayabilecek, uygulanması mümkün ise bir hastanenin acil servisinde uygulamalı eğitim ile damar içi tedavi gibi hayat kurtarma

teknikleri üzerine eğitimden oluşur. Olanaklı ise, bu eğitim, radyo ve uydu aracılığıyla tıbbi hizmet alanında uzmanlık bilgisi dahil gemi adamlığı mesleğinin koşulları ve ortaya çıkan tıbbi sorunlar hakkında tam bilgi ve anlayışa sahip bir hekimin gözetiminde verilir.

Bu maddede sözkonusu edilen kurslar hem Uluslararası Deniz Taşımacılığı Örgütü'nün yayınladığı Gemiler için Uluslararası Tıp Rehberi, Tehlikeli Maddelerin Yol Açtığı Kazalar İçin Tıbbi İlk Yardım Rehberi, Rehber Belgeler-Uluslararası Deniz Taşımacılığı Eğitim Rehberi isimli kitapların en son basımlarının içerikleri ile Uluslararası İşaret Kodları'nın tıbbi işaretler bölümü hem de benzer ulusal kılavuzlar temel alınarak yapılır.

Bu maddenin 2. fıkrasında sözü edilen kişiler ve yetkili mercinin gerekli olduğuna hükmetmesi halinde diğer gemiadamları yaklaşık beş yılda bir yeni gelişmelerden kopmamak, varolan bilgi ve becerilerini idame ettirmek ve artırmak üzere tazeleme kurslarına giderler.

Bütün gemiadamları deniz taşımacılığı meslek eğitimleri kapsamında, gemideyken bir kaza ile karşı kaşıya kalındığında veya ortaya çıkabilecek bir başka acil tıbbi durumla karşılaştıklarında derhal yapılması gerekenler hakkında eğitime tabi tutulurlar.

Gemide tıbbi bakımdan sorumlu kişi veya kişilere ek olarak mürettebattan bir veya daha fazla sayıda kişi gemide ortaya çıkması muhtemel kaza veya hastalık hallerinde derhal etkin bir şekilde müdahale edebilmelerini teminen temel tıbbi bakım eğitiminden geçirilirler.

Madde 10

Bu Sözleşme kapsamında olan bütün gemiler uygulanabilir ise diğer gemilerden bir talep geldiğinde mümkün olan her türlü tıbbi yardımı sağlarlar.

Madde 11

15 ve daha fazla gemiadamından oluşan mürettebatı bulunan ve üç günden fazla süreyle seferde kalacak olan, 500 ve daha fazla grostonluk her gemide ayrı bir hastane bölümü olur. Yetkili merci kıyı ticareti ile iştigal eden gemiler için bu koşulu hafifletebilir.

Bu hüküm 200 ila 500 grostonluk gemiler ve römorkörler için makul ve işlerliği varsa uygulanır.

Yelkenle sevk edilen gemilerde bu madde uygulanmaz.

Hastane içinde yatanların rahatça yerleşebilecekleri, her türlü hava şartlarında layıkıyla bakım görebilecekleri giriş ve çıkışı kolay uygun bir yere kurulur.

Hastane yerleşimi konsültasyon yapılmasına ve ilk yardım hizmeti verilebilmesine uygun olarak tasarlanır.

Giriş, yataklar, havalandırma, ışıklandırma, ısıtma ve su tesisatı hastaların rahatını sağlayacak ve tedavilerine imkan verecek şekilde tasarlanır.

Gerekli yatak miktarı yetkili makam tarafından tespit edilir.

Helalar sadece hastaların kullanımına tahsis edilir ve hastane içinde yada yakınında olur.

Hastane bölümü tıbbi amaçlar dışında kullanılmaz.

Madde 12

Yetkili merci; gemi doktoru, kaptan veya tıbbi bakımdan sorumlu kişi ile kıyıdaki hastane veya doktorlar tarafından kullanılmak üzere, gemiadamları için örnek bir standart tıbbi rapor formu ittihaz eder (benimseyip kabul eder).

Söz konusu form; hasta veya yaralı gemiadamı hakkında tıbbi bilgiler ve ilintili malûmatın gemiyle kıyı arasında iletilmesini kolaylaştıracak şekilde özel olarak tasarlanır.

Formda yer alan bilgiler gizlidir ve gemiadamının tedavisini kolaylaştırmaktan başka herhangi bir amaçla kullanılmaz.

Madde 13

Bu Sözleşmenin tarafları gemiadamlarının sağlıklarının korunması ve gemide tıbbi bakımlarının geliştirilmesi hususunda işbirliği yapar.

Bu işbirliği aşağıdaki hususları kapsar;

1979 yılına ait Uluslararası Deniz Taşımacılığı Arama ve Kurtarma Sözleşmesi ve Uluslararası Deniz Taşımacılığı Örgütü tarafından geliştirilen Ticaret Gemileri Arama Kurtarma El Kitabı ile UDTÖ Arama ve Kurtarma El Kitabı hükümlerine uyan; periyodik yer tespiti raporlama sistemleri, kurtarma eşgüdüm merkezleri, acil helikopter hizmeti gibi vasıtalarla gemide ciddi olarak hastalananlar veya yaralılara denizde süratli tıbbi yardım ve acil tahliye operasyonları düzenlemek, arama ve kurtarma faaliyetlerini geliştirip eşgüdümlü hale getirmek.

Doktor bulduran balıkçı gemilerinden optimum yarar sağlamak, denize hastane ve kurtarma imkanları sağlayacak gemiler koşullandırmak,

Gemiadamlarına acil tıbbi yardım verecek doktor ve tıbbi bakım olanaklarının dünya ölçeğinde hizmete hazır uluslararası bir listesini derleyip bunu sürekli kılmak.

Acil tedavi için gemiadamlarını limanlara indirmek.

Gemiadamının istek ve ihtiyaçlarını dikkate alarak, söz konusu tıbbi durumla ilgili sorumlu doktorun tıbbi tavsiyesi doğrultusunda gemide hastalanan gemiadamının mümkün olan en kısa sürede ülkesine gönderilmesi.

Gemiadamının istek ve ihtiyaçlarını dikkate alarak, söz konusu tıbbi durumla ilgili sorumlu doktorun tıbbi tavsiyesi doğrultusunda, gemiadamına ülkesine gönderilmesi esnasında kişisel yardım sağlamak.

Aşağıdaki amaçlar doğrultusunda sağlık merkezleri kurmak için çaba göstermek

gemiadamlarının genel sağlık durumu, tedavi, önleyici sağlık bakımı için araştırma yapmak

Deniz nakliyatı hekimliği alanında tıp ve sağlık personeli yetiştirmek

gemiadamlarının karşılaşılabileceği iş kazaları, hastalıklar, ölümcül durumlar hakkında istatistik! bilgi toplamak ve değerlendirmek, toplanan bu bilgileri diğer işçilerle ilgili iş kazaları, hastalıklar ve ölümcül durumlar hakkında varolan ulusal istatistiksi sistemlerle bütünleştirmek uyumlu hale getirmek

Teknik bilgi, eğitim malzemesi ve personeli, eğitim kursları, seminer ve çalışma gruplarıyla ilgili uluslararası değişim programları düzenlemek

Limanlarda gemiadamlarına özel sağlık ve önleyici sağlık hizmeti ve tıbbi hizmet sağlamak veya genel sağlık, tıp ve rehabilitasyon hizmetlerini gemiadamlarının hizmetine açık tutmak

Mümkün olduğunca yaşamını yitiren gemiadamının akrabalarının isteklerine uygun olarak bedenini veya küllerini ülkesine göndermek

Gemiadamları için koruyucu sağlık ve tıbbi bakım alanında uluslararası işbirliği Üyeler arasında karşılıklı veya çok taraflı sözleşmeler veya istişare (konsültasyon) temelinde yapılır.

Madde 14

Bu sözleşme'nin kesin onama belgeleri Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilir ve onun tarafından tescil edilir.

Madde 15

Bu Sözleşme sadece, onay belgeleri Genel Müdür tarafından tescil edilen Uluslararası Çalışma Örgütü üyesi ülkeler için bağlayıcıdır.

Bu sözleşme , iki üyenin onay belgesi Genel Müdür tarafından tescil edildiği tarihten on iki ay sonra yürürlüğe girer.

Bu sözleşme, daha sonra, onu onaylayan her üye için, onay belgesinin tescil edildiği tarihten on iki ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 16

Bu Sözleşmeyi onayan her üye, onu ilk yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on yıllık bir süre sonunda Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne göndereceği ve Genel müdürün tescil edeceği bir belge ile feshedebilir. Fesih, tescil tarihinden ancak bir yıl sonra geçerli olur.

Bu Sözleşmeyi onaylamış olup da, onu bundan önceki fıkrada sözü edilen on yıllık sürenin bitiminden itibaren bir yıl zarfında bu maddede öngörüldüğü şekilde feshetmeyen her üye, yeniden on yıllık bir müddet için bağlanmış olur ve bundan sonra bu Sözleşmeyi, her on yıllık süre bitiminde, bu maddede öngörülen şartlar içinde feshedebilir.

Madde 17

Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Örgüt üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onama ve fesihlerin kaydedildiğini Uluslararası Çalışma Örgütünün bütün üyelerine duyurur.

Genel Müdür, kendisine gönderilen Sözleşmenin ikinci onama belgesinin kaydedildiğini örgüt üyelerine duyururken bu sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında örgüt üyelerinin dikkatini çeker.

Madde 18

Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, yukarıdaki maddeler gereğince, kaydetmiş olduğu bütün onama ve fesihlere ilişkin tam bilgileri, Birleşmiş Milletler Antlaşmasınının 102 nci maddesi uyarınca kaydedilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ulaştırır.

Madde 19

Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, gerekli gördüğü zaman bu Sözleşmenin, uygulanması hakkındaki bir raporu Genel Konferansa sunar ve onun tamamen veya kısmen değiştirilmesi konusunun konferans gündemine alınması gereği hakkında karar verir.

Madde 20

Konferans, bu Sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir Sözleşme kabul etmesi halinde ve bu yeni Sözleşme aksini öngörmediği takdirde;

Değiştirici yeni Sözleşmenin bir üye tarafından onanması durumu, yukarıdaki 16 ıncı madde dikkate alınmaksızın ve değiştirici yeni Sözleşme yürürlüğe girmiş olmak kayıt ve şartıyla, bu Sözleşmenin derhal ve kendiliğinden feshini gerektirir.

Değiştirici yeni Sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren, bu Sözleşme üyelerin onamasına artık açık bulundurulamaz.

Bu Sözleşme, onu onayıp da değiştirici Sözleşmeyi onamamış bulunan üyeler için, her halükarda şimdiki şekil ve içeriği ile geçerli olmakta devam eder.

Madde 21

Bu sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinlerinin her ikisi de aynı şekilde geçerlidir.